

Liberala förslag för digital hälso- och sjukvård

RAPPORT OM DIGITAL VÄLFÄRD FRÅN
LIBERALERNA I REGION STOCKHOLM

DIGITAL VÄLFÄRD UNDERLÄTTAR FÖR PATIENTER, ANHÖRIGA OCH PERSONAL

Digitalisering och en god nära vård är två viktiga nyckelkomponenter för att lösa de utmaningar vården står inför och utvecklingen går snabbt. För patienten kan digitala besök öka tillgängligheten, förenkla besöken och tillgängliggöra information t ex genom journalen via nätet. För vården och dess anställda ska digitaliseringen bidra till att förenkla administrationen och frigöra tid och resurser för patienterna.

Nya sätt att bedriva vård och behandling utvecklas hela tiden och vården kan idag flytta in i människors hem tack vare smarta digitala hjälpmedel. För Liberalerna är det viktigt att vård, kontinuerligt stöd och förebyggande insatser i möjligaste mån är tillgängliga oavsett var man befinner sig fysiskt.

Tillgänglig vård och vårddata

Det ska vara lätt att nå vården och olika kontaktmetoder ska erbjudas: såsom via telefon, fysiska besök, e-tjänster och digitala besök. Digitalisering i vården ska alltid bidra till att öka flexibiliteten, stärka patientsäkerheten och höja vårdkvaliteten. De digitala vårdtjänsterna ska vara väl anpassade för alla invånare, oavsett funktionsvariation och vana, vid digital teknik. När nya tjänster utvecklas är det viktigt att de är användarvänliga och enkla att förstå. Patientföreträdare och spetspatienter bör tidigt bjudas in i framtagandet av nya vårdtjänster.

När ett barn fyller 13 år får vårdnadshavaren inte längre vara ombud för sina barn i digitala vårdplattformar så som möjlighet att boka tid i vården eller läsa journalen. Barnet får inte tillgång till sin journal förrän det fyller 16 år, vilket betyder att mellan 13 och 16 år har varken barn eller deras föräldrar tillgång till uppgifterna. Lagstiftningen behöver ses över så att föräldrar kan fortsätta stötta sina barn i vårdkontakter samtidigt som barnets integritet respekteras.

Genom att införa en nationell samtyckesportal där individen kan ge eller återkalla samtycke för att dela journalen med en ny vårdgivare, donera data till en forskningsstudie eller bidra med egengenererade data från sensorer och/eller hjälpmedel kan individen få underlag för bättre vård och forskning och utveckling underlättas.

Transparens och öppenhet gentemot individen ska vara grunden för all patient- och hälsodata som vården lagrar, med högsta nivå av dataskydd och informationssäkerhet.

Därför vill Liberalerna:

- Nya digitala vårdtjänster ska vara användarvänliga och tillgängliga för alla oavsett funktionsvariation eller vana av digitala tjänster och teknik.
- Inför en nationell samtyckesportal där individen kan ge eller återkalla samtycke för att dela data.
- Att regelverket kring digitala kontakter med vården ändras så att vårdnadshavare kan stötta sina barn i vårdkontaktarna med respekt för barnens integritet.

Vårdinformation följer individen, inte organisationen

Både vårdpersonal och patienter ska kunna lita på att livsviktig information följer individen över tekniska och organisatoriska gränser - mellan kommun, region, privat, offentligt, vård och omsorg. Det ska vara lätt för den kommunala omsorgspersonalen att ta del av information om behandling eller läkemedel som en boende har fått i sjukvården när hen kommer tillbaka till hemtjänst eller särskilt boende. För att detta ska bli möjligt krävs ett gemensamt, decentraliserat datalager för vård och omsorg, där samtliga modulbaserade IT-system lagrar data på ett enhetligt och säkert sätt, nåbart från alla system med rätt behörighet.

Därför vill Liberalerna:

- Att vårdinformationen ska följa patienten och vara tillgänglig för alla berörda vårdgivare i vårdkedjan oavsett tekniska och organisatoriska gränser.
- Patienten ska bara behöva beskriva sitt vårdbehov en gång, vare sig det är till 1177 på telefon, via en digital vård-app eller i samtal med vårdcentralen som hen vänder sig till. Behovsbedömningen ska utföras med ett gemensamt medicinskt beslutsstöd (oavsett teknisk plattform) och vara nationellt tillgänglig.

Digifysiska vårdbesök

Liberalerna vill underlätta för stockholmarna. Erfarenheterna från pandemin har visat att många möten som tidigare skett fysiskt även kan ske digitalt. Det kan förenkla för en person med kronisk sjukdom som ofta behöver besöka vården, äldre som har svårt resa, eller för att slippa ta en hel dag ledigt vid längre geografiska avstånd. Hälso- och sjukvården ska - i den mån det är medicinskt möjligt - vara tillgänglig både digitalt och fysiskt, dvs vara *digifysisk* och fullt ut kombinera olika verktyg för att skraddarsy vård utifrån individers skiftande behov. Patienterna ska kunna välja den kontaktmetod (e-tjänst, chatt, video, telefon, fysiskt besök eller annat) som passar bäst utifrån vårdbehov, situation och person.

Nätläkarna har bidragit med ökad tillgänglighet för stockholmarna. Det är positivt. Varje vårdgivare i regionens utbud måste erbjuda även en god digital tillgänglighet som en del av den digitala vårdgarantin. Patientlagen bör ändras så att utomlänsvård inte längre omfattar digitala vårdbesök.

Därför vill Liberalerna:

- Patientens ska, i samråd med behandlande läkare, kunna välja om ett vårdmöte ska ske digitalt eller fysiskt och alla regionens vårdgivare ska erbjuda digital tillgänglighet.

- Nätläkarbesök ska ersättas som digitala inomlänsbesök, på samma villkor som övrig vård.

Främja hälsa och underlätta tidig upptäckt av sjukdomar

Genom smarta appar kan stockholmarna få större kunskap om sin egen hälsa. I och med att vården inte längre enbart definieras som en fysisk plats, öppnar det för helt nya möjligheter att skapa kontinuitet och trygghet för patienten. Digitala vårdtjänster skapar förutsättningar att mer aktivt påverka den egna vården – att göra patienten till medskapare av medicinska data och att vårdtagare får full insyn i information om sin hälsa. Sjukvården ska erbjuda verktyg för att stärka varje individs hälsa och kunna låna ut teknisk utrustning till t ex kroniker på samma sätt som andra hjälpmedel i vården. Det kan exempelvis ske genom att erbjuda digitala stöd för förebyggande hälsa, eller genom digitala stöd för att hantera livslånga kroniska sjukdomar.

Därför vill Liberalerna:

- Främja utvecklingen av stödjande applikationer vid kroniska sjukdomar.
- Att teknisk utrustning ska kunna lånas ut till t ex personer med kronisk sjukdom enligt samma princip som hjälpmedel i vården.
- Erbjud digitala stöd som främjar hälsa –och underlättar vardag och behandling för patienter med kroniska sjukdomar.

Digital VIP-kod vid kronisk sjukdom

Patienter med kroniska sjukdomar har många och långvariga kontakter med vården. För individer med en väl etablerad kontakt ska det vara möjligt att direktboka tider för regelbundna undersökningar, provtagningar och återbesök.

Därför vill Liberalerna:

- Införa en digital VIP-kod i vården för personer med allvarlig kronisk sjukdom och komplexa vårdbehov.

Patientutbildning i digital kompetens

För dem som inte kan använda sig av de digitala vårdtjänsterna ska det finnas relevanta utbildningsinsatser, exempelvis med hjälp av en lokal digital kontaktperson i vården som bistår vid enkla tekniska problem för patienterna. Dessa tjänster kan bemannas av snabbutbildad personal med basal teknisk kompetens, såsom studenter, som avlastar vårdpersonalen.

Därför vill Liberalerna:

- Erbjud patienter stöd och hjälp att använda digitala tjänster för att motverka digitalt utanförskap hos patienter med stora vårdbehov.

IT-miljön ska ge arbetsro och möjliggöra utveckling

Tyvärr är dagens digitala system i vården inte särskilt användarvänliga och alltför mycket arbetstid går åt till administration i stället för att träffa patienter. Stora satsningar har påbörjats för att tillgängliggöra rätt information och kunskap och för att förenkla den administrativa bördan för vårdpersonalen. Det är viktigt att snabbt skrota ineffektiva system som inte kommunicerar med varandra och ersätta dem med nya och mer effektiva. Ny teknik ska snabbare kunna införas, användas och spridas i vården. Vårdpersonalen är en viktig resurs som ska värnas och inkluderas i den fortsatta digitaliseringen och utvecklingen av vården.

Därför vill Liberalerna:

- Vårdinformationen behöver tillgängliggöras för vårdens medarbetare och den administrativa bördan minimeras. Mer tid för patienterna och mindre tid till administration.
- Huvudregeln ska alltid vara att en uppgift bara behöver dokumenteras en gång, med en inloggning, och att den sedan finns tillgänglig i alla delar av vårdkedjan och i alla relevanta stödsystem.

Standardiserade journalsystem

Vårdens framtida IT-miljöer ska byggas med hjälp av standardiserade moduler. Olika moduler ska fortlöpande kunna bytas ut och ersättas med nya i takt med att verksamhetens behov förändras och de tekniska möjligheterna utvecklas.

Därför vill Liberalerna:

- Vårdens IT-miljöer ska byggas av standardiserade och verksamhetsanpassade system. Utvecklingen stimuleras när olika standardiserade moduler kan ersättas med nya i takt med att verksamhetens behov förändras och de tekniska möjligheterna utvecklas.

Omställningsfond som möjliggör digitaliseringen

Det är viktigt att stora som små vårdgivare kan ställa om till en mer digital vård. Vårdgivare ska därför ges rättvisa förutsättningar att utveckla teknik och digitala arbetssätt. En omställningsfond möjliggör den digitala omställningen bland länets olika vårdgivare.

Därför vill Liberalerna:

- Underlätta den digitala omställningen för främst mindre vårdgivare genom att inrätta en digital omställningsfond.